

GENERASJONSPARTIET

Vedtekter vedtatt mai 2026

Dokumentet består av to deler:

Del I: Vedtektene

Del II: Forarbeider – tolkningsveiledning

Om vedtektene: Vedtektene fikk en stor oppdatering ved nasjonalt årsmøte 29. -31. mai 2026.

Om forarbeidene: Forarbeidene er en utfyllende tolkningsveiledning etter mønster av norske forarbeider, som skal gi rådet, styret og eventuelle domstoler konkret veiledning om hvordan bestemmelsene skal forstås, og utbrodere deres innhold.

Vedtektene

Hvem disse gjelder for: Disse vedtektene gjelder for hovedorganisasjonen og alle organisasjoner som tar i bruk samme navn og naturlig faller inn under denne virksomheten.

§ 1 Foreningens navn

Foreningens navn er: Generasjonspartiet

§ 2 Formål

Foreningen har til formål å drive politisk virksomhet, herunder er all aktivitet som kan knyttes opp mot dette å anse som formålstjenlig så lenge det står i stil med partiets verdimessige fundament.

Generasjonspartiet praktiserer direkte demokrati, hvor alle medlemmer har direkte stemmerett på årsmøter. Dette kombineres med en rådsfunksjon som sikrer kontinuitet og forutsigbarhet. Partiets verdimessige fundament kommer til uttrykk i verdiprogrammet og i formålsparagrafen, og skal forstås som det samlede uttrykket for partiets verdier, politiske tankesett over tid og praksis slik dette er formet gjennom partiets historie. Verdiprogrammet regnes som en del av det verdimessige fundamentet og endres etter § 12s regler for kjernebestemmelser.

§ 3 Organisasjonsform

Foreningen er en frittstående juridisk person med medlemmer, og er selveiende. At den er selveiende innebærer at ingen, verken medlemmer eller andre, har krav på foreningens formue eller eiendeler, eller er ansvarlig for gjeld eller andre forpliktelser.

§ 4 Medlemskap, vilkår og eksklusjonsregler

Som medlemmer av Generasjonspartiet kan opptas: Alle innbyggere i Norge som ikke er medlem av et annet politisk parti og har fylt 15 år. Unntatt er de partier som sentralstyret og Rådet har fattet vedtak om å samarbeide med, jf. § 10 bokstav d.

Sentralstyret vedtar nærmere regler om kontingent mv. for de forskjellige medlemsgruppene. Medlemskapet løper fra dagen det tegnes frem til kansellering, se egne vilkår for kjøp på nettsiden under «betingelser».

Medlemskap kan nektes dersom faglige, økonomiske, etiske- eller juridiske forhold tilsier at personen ikke bør være medlem av Generasjonspartiet.

Medlemmer som påviselig eller med sannsynlighetsovervekt søker å bedrive politikk i partiet med hensikt av egen økonomisk vinning, som kan sies å ha korrumperte intensjoner eller perverse insentiver kan ekskluderes etter vedtak fra sentralstyret med et alminnelig flertall. Dette gjelder også medlemmer som søker å sabotere partiets oppgaver, fremgang og utvikling.

Eksklusjon og andre disiplinærreaksjoner behandles i samsvar med partiets prosessbeskrivelse for disiplinærsaker, som vedtas av sentralstyret. Prosessbeskrivelsen skal som minimum sikre kontradiksjon, skriftlig begrunnet vedtak, og rådets prosessstilsyn.

Eksklusjonsvedtak er endelig. Ved mistanke om sabotasje gjelder klageadgangen i § 12.

Styret kan fatte midlertidig suspensjon av medlemskap med øyeblikkelig virkning dersom fortsatt medlemskap vil kunne påføre partiet skade, eller medlemmet utgjør en konkret trussel mot partiets drift eller legger utilbørlig press på rådsmedlemmer eller sentralstyremedlemmer. Saken skal forelegges rådet for prosessstilsyn, og ordinær saksbehandling skal følges i etterkant.

Styremedlem som samtidig er rådsmedlem, er inhabilt ved rådets prosessstilsyn og deltar i saken utelukkende som styremedlem.

Rådsmedlemmer kan ikke ekskluderes eller suspenderes uten samtykke fra minst et flertall av de øvrige rådsmedlemmene. Er rådet redusert til færre enn tre gjenlevende og tilgjengelige medlemmer, kreves samtykke fra de tre medlemmer som har lengst sammenhengende medlemskap i partiet, med unntak av den som foreslås ekskludert og av personer som selv er part i saken eller nærstående på slik måte at behandling ville være uforsvarlig.

§ 5 Rettigheter og plikter knyttet til medlemskapet

Alle medlemmer i partiet oppnår stemmerett i partiet etter seks måneders medlemskap fra bokføring av betalt kontingent og kan da stemme direkte på årsmøtet.

For alle medlemmer som har oppnådd stemmerett, må kontingent være betalt for inneværende år senest når påmeldingsfristen for årsmøtet går ut.

Medlemmer som ikke har betalt kontingent, har ikke stemmerett eller andre rettigheter, og styret kan stryke dem som medlem av partiet.

Medlemmene plikter å forholde seg til vedtak som er fattet av årsmøte.

Underorganisasjonene plikter å forholde seg til vedtak som er fattet av årsmøtet.

Suspensjon kan omfatte rett til å delta på årsmøtet og utøve stemmerett i tilfeller der deltagelse ut fra forholdene vil være egnet til å forstyrre årsmøtets arbeid. Dette er en snever unntaksbestemmelse som skal brukes i særskilte situasjoner og med forsiktighet.

§ 6 Årsmøte

Årsmøtet, som holdes hvert år, er foreningens høyeste myndighet. Årsmøtet er vedtaksført med det antall stemmeberettigede medlemmer som møter, og alle medlemmer som oppfyller plikter jf. § 5 har én stemme. Møteleder er partileder, men kan delegeres av partileder til andre i partiet ved behov i viktige beslutningsprosesser.

Med mindre annet er bestemt, skal et vedtak, for å være gyldig, være truffet med alminnelig flertall av de avgitte stemmene. Stemmelikhet avgjøres ved loddtrekning.

Stemmerett på årsmøtet utøves ved personlig fremmøte eller ved dokumentert digital deltakelse. Fullmaktstemmer tillates ikke.

Personer med funksjonsnedsettelse har rett til å ha med seg en bistandsperson som hjelpemiddel ved selve stemmeavgivningen. Stemmen avgis av medlemmet selv. Sentralstyret skal sørge for at personer med lav digital kompetanse får nødvendig bistand for selv å avgi stemme på korrekt måte.

Offentlig tilgjengelig

Årsmøtet innkalles av styret med minst 30 dagers varsel. Innkalling skal skje skriftlig, direkte til hvert medlem på den elektroniske eller fysiske adresse medlemmet har oppgitt. Manglende mottak hos enkeltmedlemmer som skyldes utdatert kontaktinformasjon eller at medlemmer selv har valgt å ikke motta informasjon fra partiet, påvirker ikke møtets vedtaksførhet.

Medlemmer har selv ansvar for å holde sin kontaktinformasjon oppdatert.

Påmeldingsfristen utløper senest 14 dager før årsmøtet, og medlemmene skal ha minst 14 dager fra innkalling til påmeldingsfristen utløper.

Forslag som skal behandles på årsmøtet skal være sendt til styret senest to uker før årsmøtet.

Fullstendig saksliste må være tilgjengelig for medlemmene senest en uke før årsmøtet. Denne kan kunngjøres på nettsiden eller sendes per mail til deltakerne.

Årsmøtet kan ikke behandle forslag som ikke er oppført på sakslisten. Følgende sakstyper kan aldri behandles uten forhåndsvarsel etter ordinær frist i § 6:

- a) Vedtektsendringer og oppløsning, jf. §§ 12 og 15.
- b) Valg av partiets utøvende organ, jf. § 7.
- c) Eksklusjon eller andre disiplinærreaksjoner, jf. § 4.

For øvrige saker kan sakslisten utvides dersom 3/4 av de fremmøtte krever det, forutsatt at forslaget legges frem skriftlig og at møtet innvilger minst 30 minutters pause før behandling.

Rådet kan kreve at behandlingen utsettes til neste årsmøte dersom saken antas å berøre det verdimessige fundament.

Silingshjemmel for forsvarlig møteavvikling

Sentralstyret setter opp sakslisten og kan gruppere, slå sammen og fastsette rekkefølge på innkomne forslag av hensyn til en forsvarlig møteavvikling, samt utsette behandling av forslag. Sentralstyret kan avvise forslag som ikke oppfyller formkravene, som faller utenfor årsmøtets eller partiets kompetanse eller som er i strid med norsk lov. Sentralstyret kan ikke avvise et forslag på grunn av dets politiske innhold alene. Ved omfattende endringer i partiets program eller retning kan sentralstyret nedsette et arbeidsutvalg for å utrede forslaget grundig. Dette begrenser ikke det enkelte medlems rett til å fremme forslag.

Se § 8 om ekstraordinære årsmøter.

§ 7 Årsmøtets oppgaver

Årsmøtet skal:

- Behandle årsmelding
- Behandle revidert regnskap
- Behandle innkomne forslag
- Fastsette kontingent
- vedta budsjett
- Gi en tale om partiets verdimessige fundament og hvorfor arbeidet er viktig
- Velge partiets utøvende organ (velges som standard for 4 år av gangen, kortere eller lengre perioder kan forekomme):
 - Leder (Partileder og styreleder)

- Nestleder
- Organisatorisk nestleder
- Styremedlemmer
- Varamedlemmer
- Revisor

§ 8 Ekstraordinære årsmøter

Ekstraordinære årsmøter avholdes når sentralstyret beslutter det eller når Rådet krever det. Dersom Rådet krever ekstraordinært årsmøte, skal det avholdes innen 60 dager fra kravet er mottatt av sentralstyret. Oversitter sentralstyret fristen uten gyldig grunn, kan Rådet innkalle. Innkalling fra sentralstyret og Rådet skjer som for ordinære årsmøter, med minst 14 dagers varsel til medlemmer. Påmeldingsfristen for ekstraordinære årsmøter må være minst 7 dager.

Ekstraordinært årsmøte kan bare behandle saker kunngjort i innkallingen.

Ved helt akutte saker som gjelder eksempelvis lovpålagte tidsfrister eller ekstraordinære hendelser kan sentralstyret innkalle til ekstraordinært årsmøte på kortere varsel, men aldri mindre enn tre dager. Påmelding vil da være minst to dager. Denne hjemmelen skal ikke brukes for saker som kan vente.

§ 9 Sentralstyret

Partiet skal ha et nasjonalt sentralstyre på minst 3 medlemmer. Foretrukket er 3-5 medlemmer, aldri mer enn 7 medlemmer. Styret er høyeste myndighet mellom årsmøtene og partiets utøvende organ. Styret skal holde møte når styreleder eller et alminnelig flertall av styremedlemmene forlanger det.

Sentralstyret velges på og av årsmøtet etter forslag fra Rådet, jf. § 13. Dette skal sikre kontinuitet, hindre sabotasje (at partiet tas over av andre krefter og mister sitt formål slik at alt arbeid blir forgjeves), dette er den beste måten å sikre den verdimessige kjernen og samtidig ha en direkte demokratisk modell for alle politiske saker.

Sentralstyret skal:

- Iverksette årsmøtebestemmelser
- Oppnevne eventuelle komiteer, tenketanker, utvalg eller personer som skal gjøre spesielle oppgaver, og utarbeide instruks for disse
- Administrere og føre nødvendig kontroll med foreningens økonomi i henhold til gjeldende instruks og bestemmelser
- Representere foreningen utad, herunder i Media. Styret har kompetanse til å delegere disse oppgavene videre. Styret har instruksjonsrett selv når kompetansen er videredelegert.
- Utforme strategi for partiorganisasjonen
- Godkjenne listene for hvert valgdistrikt ved Stortingsvalg.

De lokale styrene nominerer listekandidater, medlemmene kan supplere listene med forslag før endelig nominasjonsmøte. Det som skal vektlegges i utvelgelsen er egnethet for å oppfylle partiets formål. Man kan ikke nominere seg selv, men alle kan bli nominert. De lokale styrene velger listekandidater, da det er de som er valgt til å drive partiet frem lokalt. Disse er også underlagt eksklusjonsregelverket og vil kunne ekskluderes dersom de handler i strid med det. Følgelig må styremedlemmer følge en streng etisk kodeks for utøvelse av sitt verv.

Sentralstyret har mulighet til å endre på lister, nasjonalt og lokalt ved alle typer valg dersom særlige grunner taler for det.

Sentralstyret kan fatte vedtak når et flertall av styrets medlemmer er til stede. Vedtak fattes normalt med flertall av de avgitte stemmene.

Ansatte og oppdragstakere

Sentralstyret er partiets arbeidsgiver og kan ansette personer i tråd med partiets formål og budsjett.

Sentralstyret kan delegere arbeidsgivermyndighet for den daglige drift. Styret vedtar nærmere instruks om ansettelsesforhold, herunder lønnsfastsettelse, varslingsrutiner og habilitetshåndtering.

Styremedlem med personlig, familiær eller økonomisk interesse i en ansettelse er inhabil. Inhabilitet avgjøres av de øvrige styremedlemmene.

Partisekretær

Sentralstyret kan ansette en organisatorisk partisekretær. Partisekretæren er sentralstyrets daglige leder for partiapparatet og ivaretar organisasjonens drift mellom styremøter, herunder oppfølging av lokal- og fylkeslag, medlemmer, kommunikasjon og administrasjon.

Partisekretæren har møterett, men ikke stemmerett, i sentralstyret gjennom ansettelsen. Partisekretæren kan også være valgt til sentralstyret gjennom ordinært årsmøtevalg, og har i så fall stemmerett og signaturrett i kraft av valget.

Valgt sentralstyremedlem som ansettes som partisekretær, deltar ikke i styrets behandling av egen ansettelse, lønn, fullmakter, instruks eller avskjed.

Ved opphør av ansettelsesforholdet bortfaller møteretten for partisekretær som ikke samtidig er valgt til sentralstyret. Partisekretær som også er valgt til sentralstyret beholder styrevervet ut valgperioden uavhengig av ansettelsesforholdet.

Detaljer om partisekretærens fullmakter, lønn og rolle reguleres i instruks vedtatt av sentralstyret.

§ 10 Signaturrett

Partiet forpliktes av styrets leder alene for ordinære driftsdisposisjoner. Styreleder kan delegere denne til andre styremedlemmer.

For følgende disposisjoner kreves signatur av styrets leder sammen med ett annet styremedlem:

- a) Disposisjoner der samlet forpliktelse eller utbetaling overstiger kr 100 000 innenfor ett regnskapsår, enten som enkeltdisposisjon eller som flere deldisposisjoner knyttet til samme formål.
- b) Overføring eller overdragelse av partiets domener, varemerker, medlemsregister eller bankforhold.
- c) Opptak av lån og pantsettelse av partiets eiendeler.

- d) Avtaler med andre politiske partier eller politiske organisasjoner om samarbeid, felles lister eller politisk koordinering. Dette gjøres av styret i fellesskap og krever enstemmighet, samt enstemmig godkjenning fra Rådet.
- e) Endringer i partiets registrering i Partiregisteret eller Brønnøysundregistrene.

Styret kan i egen protokoll fastsette nærmere retningslinjer for anvisning og kontroll, herunder fireøyneprinsipp for ytterligere disposisjonstyper. Disposisjoner i strid med denne bestemmelsen er uten bindende virkning for partiet med mindre de senere ratifiseres ved uttrykkelig vedtak i samlet styre.

§ 11 Kritiske ressurser

Medlemsregister, domener, bankforhold, offentlige registreringer, varemerker og administrative tilganger til partiets kommunikasjonskanaler er kritiske ressurser. Ingen enkeltperson skal alene ha eksklusiv kontroll over en kritisk ressurs. Minst to personer skal til enhver tid ha selvstendig administrativ tilgang til hver ressurs.

Unntak gjøres der det ikke er teknisk mulig for flere å ha tilgang. Vi skal søke å unngå slike personligstyrte tilganger.

Styret vedtar og oppdaterer intern instruks for håndtering av kritiske ressurser. Ved fratreden skal kritiske tilganger overføres til styret innen 7 dager.

§ 12 Vedtektsendring

Endringer av disse vedtektene kan bare gjøres på ordinært eller ekstraordinært årsmøte etter å ha vært på saklisten, og det kreves 3/4 flertall av de avgitte stemmene samt at de nye vedtektene ikke strider mot grunnprinsipper for partiet som søker å opprettholde sitt formål, herunder vil klar sabotasje kunne avverges ved å vise til at nye vedtekter strider mot partiets verdimeslige fundament.

Styremedlemmer kan påklage vedtektsendringer, styresammensetning eller andre avgjørelser ved mistanke om sabotasje. Klagen behandles av Rådet, jf. § 13. Kan Rådet ikke fungere, gjelder fallback-ordningen i § 13 nr. 6.

Endringer av § 2 (Formål), bestemmelsen om Rådet (§ 13), § 15 (Oppløsning), samt dette kravet, krever bekreftende vedtak på to påfølgende ordinære årsmøter. Forslaget må vedtas med 3/4 flertall ved begge behandlinger, og teksten som vedtas ved andre behandling må være materielt identisk med den som ble vedtatt ved første. Enhver materiell endring av forslaget mellom behandlingene medfører at forslaget må behandles som nytt, med ny førstegangsbehandling.

Endringer av § 2 (Formål), bestemmelsen om Rådet (§ 13), § 15 (Oppløsning), samt dette endringskravet, krever i tillegg uttrykkelig godkjenning fra Rådet.

Godkjenning skal foreligge senest 3 måneder etter årsmøtet. Uteblir godkjenning, anses vedtektsendringen ikke vedtatt.

Rådet kan bare nekte godkjenning der endringen strider mot partiets verdimeslige fundament eller undergraver vedtektenes strukturelle beskyttelsesmekanismer. Nektelsen skal være skriftlig begrunnet og sendes til medlemmene.

Endringen anses først vedtatt når andre behandling er gjennomført og Rådets godkjenning etter endringsvern-klausulen foreligger.

§ 13 Rådet

1. Sammensetning

Rådet består av stifterne av partiets verdimeslige fundament så lenge de er villig og i helsemessig stand til å bistå partiet. Rådet kan suppleres ved enstemmig beslutning slik at rådet totalt utgjør 7 personer. Nye rådsmedlemmer skal ha vært medlem av partiet i minst fem år.

Er rådet redusert til ett medlem, kan dette medlemmet ikke alene treffe rådsbeslutninger. Rådets funksjon utøves da av det gjenlevende medlemmet sammen med fallback-rådet etter punkt 6, inntil rådet er supplert. Fallback-rådet treffer sin beslutning ved alminnelig flertall.

Det gjenværende rådsmedlemmet beholder sin plass og kan ikke erstattes gjennom suppleringen.

2. Oppgaver

Rådet skal:

- a) Fremsette forslag til styresammensetning for årsmøtet, jf. § 9.
- b) Behandle klager etter § 12 ved mistanke om sabotasje.
- c) Føre prosesstilsyn med disiplinærsaker etter § 4.
- d) Gi samtykke til eksklusjon av rådsmedlemmer, jf. § 4.
- e) Godkjenne vedtektsendringer omfattet av § 12 siste ledd.
- f) Avgi årlig rapport til årsmøtet.
- g) Utøve andre oppgaver som følger av vedtektene.

3. Beslutningsform

Rådet treffer beslutninger med alminnelig flertall av deltakende rådsmedlemmer. For godkjenning av endringer omfattet av endringsvernet gjelder likevel en forhøyet terskel: alminnelig flertall ved fire eller færre medlemmer, og minst 2/3 ved fem eller flere. 2/3-kravet avrundes oppover til nærmeste hele stemme, og terskelen bestemmes av rådets antall medlemmer.

4. Habilitet

Et rådsmedlem er inhabilt i saker der vedkommende selv er part, eller har særlig personlig eller økonomisk interesse i utfallet. Inhabilitet avgjøres av de øvrige rådsmedlemmene. I klagesaker etter § 12 og ved prosesstilsyn med disiplinærsaker gjelder bestemmelsen også der nære pårørende er part.

Der interessekonflikt foreligger uten at inhabilitet utløses, skal forholdet varsles og protokollføres.

5. Arbeidsordning

Rådet fastsetter selv nærmere arbeidsordning, herunder regler om saksbehandling, protokollføring, tidsfrister og transparens. Arbeidsordningen skal som minimum sikre skriftlig begrunnelse for alle beslutninger og at protokoller gjøres tilgjengelig for medlemmer senest 30 dager etter beslutning. Redigering for personvern eller lovpålagt taushetsplikt skal begrunnes konkret.

6. Fallback-Rådet

Når Rådet ikke kan fungere, enten ved samtlige rådsmedlemmers bortfall eller ved samlet inhabilitet i en konkret sak, utøves rådets funksjon av de tre medlemmer som på det aktuelle tidspunkt har lengst sammenhengende medlemskap i partiet, og som ikke selv er part i saken.

Medlemsansiennitet dokumenteres av revisor. Fallbackrådet treffer beslutninger ved alminnelig flertall.

Ved lik ansiennitet avgjør revisor ut fra først bokførte kontingentinnbetaling; lar dette seg ikke fastslå, avgjøres rekkefølgen av de ved loddtrekning utført av revisor.

Er noen av de tre lengst sittende medlemmene selv parter i saken eller inhabile av andre grunner, trer de neste medlemmer på ansiennitetslisten inn i deres sted.

Fallback ved samlet inhabilitet gjelder bare den konkrete saken. Fallback-rådet treffer da endelig beslutning i saken, med samme kompetanse som rådet ellers ville hatt. Det ordinære rådet gjenopptar sin funksjon i alle øvrige saker.

Fallback ved samtlige rådsmedlemmers bortfall overtar rådets funksjon inntil rådet eventuelt gjenopprettes ved supplerings. Endelig godkjenning av endringer omfattet av endringsvernet (§ 12) og avgjørelse av oppløsningsvern (§ 15) kan fallback-rådet i denne situasjonen bare treffe midlertidig, og slik beslutning skal forelegges årsmøtet for bekreftelse.

7. Transparens

Rådet skal opprettholde transparens om sin sammensetning og virksomhet. Dette innebærer:

- a) Hvert rådsmedlem avgir egenerklæring om personlige, familiære, økonomiske eller organisasjonsmessige forhold som kan være relevante for vurdering av interessekonflikter. Erklæringen oppdateres ved endrede forhold og er tilgjengelig for medlemmene.
- b) Forslag om supplerings av rådet etter punkt 1 skal varsles medlemmene minst 30 dager før beslutning treffes. Medlemmer kan i denne perioden avgi skriftlige innspill, som rådet kan vurdere.
- c) Rådet avgir årlig rapport til årsmøtet, jf. punkt 2 bokstav f.
- d) Familierelasjoner og nære personlige relasjoner mellom rådsmedlemmer, og mellom rådsmedlemmer og styremedlemmer, skal være kjent og protokollført. Slike relasjoner er ikke i seg selv til hinder for verv, men skal være åpne og er særskilt regulert i enkelt tilfeller i andre bestemmelser.

§ 14 Forarbeider

Generasjonspartiet har forarbeider til sine vedtektsbestemmelser etter modell fra norske forarbeider og deres rettslige status i Norge. Forarbeider til vedtektsbestemmelser og vedtektsendringer er autoritative tolkningskilder for de bestemmelsene de gjelder. Der vedtekts tekst er uklar eller skal anvendes på nye forhold, skal forarbeidene tillegges betydelig vekt av Rådet, sentralstyret, domstoler og andre som anvender vedtektene.

Som forarbeider regnes dokumenter som er merket som forarbeider og fremlagt for årsmøtet sammen med innkalling og saksdokumenter til det årsmøtet som vedtar eller endrer den aktuelle bestemmelsen.

Ved innføringen av denne paragrafen utgjør dokumentet «Forarbeider til vedtektene» som behandles av årsmøtet samtidig, forarbeider til vedtektene slik de fremstår etter dette

årsmøtets behandling. Heretter kan forarbeider bare etableres i forbindelse med årsmøtets vedtak om nye vedtektsbestemmelser eller endring av vedtektsbestemmelser.

§ 15 Oppløsning

Oppløsning av partiet kan bare behandles på årsmøte, og krever 3/4 flertall.

Foreningens formue skal etter oppløsning og gjeldsavleggelse tilfalle det formål foreningen arbeider for å fremme, ved at nettoformuen blir gitt til en ideell organisasjon som årsmøte bestemmer.

Ingen medlemmer har krav på foreningens midler eller andel av disse.

Oppløsning kan nektes dersom den klart strider mot grunnprinsipper for partiet som søker å opprettholde sitt formål, herunder vil klar sabotasje kunne avverges ved å vise til at forslag om oppløsning er en klar sabotasjehandling, se § 13.

Dersom partiet oppløses for å endre navn, men formålet videreføres kan både medlemmer, midler og annet som følger partiet skrives over.

Er det et reelt ønske blant medlemmer om å opprettholde partiet skal dette ha forrang foran dem som søker å oppløse det. Gjelder ikke dersom formålet er navnendring.

Oppløsning av underorganisasjoner kan vedtas av sentralstyret med kvalifisert flertall med en legitim begrunnelse i henhold til verdimessig fundament, og det øvrige i vedtektene.

§ 16 Taushetsklausul

Taushetsplikten er absolutt og omhandler alle saker man blir kjent med i tilknytning til vervet som ikke er offentlig kjent. Er du i tvil om saken er underlagt taushetsplikt ta kontakt med nærmeste leder. Taushetsplikten gjelder også etter at et medlem har sluttet.

Plikten omfatter betrodde opplysninger, ikke meningsytringer og varsling.

Brudd på taushetsplikten kan medføre rettslige konsekvenser der man vil kunne idømmes erstatningsansvar dersom dette klart kommer til skade for partiets arbeid. Ansvar vil følge av de alminnelige rettslige reglene etter culpanormen.

Se eget dokument «Sikkerhets- og taushetsavtale».

§ 17 Andre forhold

Det forutsettes at alle styremedlemmer eller tillitsvalgte i Generasjonspartiet er medlem av organisasjonen i henhold til § 4. Under gitte forutsetning, eksempelvis at ingen i styret i en underorganisasjon lenger er medlem i Generasjonspartiet og/eller har fratrådt sine styreverv skal den daglige driften overtas av sentralstyret i Generasjonspartiet.

Dette kan gjelde eksempelvis fylkes- og lokallag, og ungdomslag.

§ 18 Teknologi for direkte demokrati

Partiet skal ta i bruk egnet teknologi for å realisere direkte-demokratiske prosesser innenfor rammene av det verdimessige fundamentet. Valg av konkret plattform vedtas av sentralstyret og rapporteres til årsmøtet.

Offentlig tilgjengelig

Teknologiske plattformer kan ikke brukes til å omgå vedtektenes prosedyrekrav for beslutninger som etter vedtektene krever formell behandling i årsmøte eller styre.

§ 19 Økonomi

Partiets budsjett håndteres løpende av sentralstyret.

DEL II – Forarbeider: Tolkingsveiledning

Denne delen gir utfyllende tolkningsveiledning til vedtektenes bestemmelser, etter mønster av norske forarbeider. Forarbeidene er ikke selv rettslig bindende, men er autoritativ veiledning for Rådet, sentralstyret, medlemmer, og eventuelle domstoler. Der vedteksttekst er uklar eller skal anvendes på nye forhold, skal forarbeidene tillegges betydelig vekt.

Forarbeidene inneholder også faktainformasjon som utdyper vedtektene slik at vedtektene selv blir kortere og mer lett leselig.

Forarbeidene dekker de bestemmelsene som endres eller tilføyes, samt enkelte eksisterende bestemmelser der helhetlig tolkning krever kommentar.

Merknader til § 2 Formål

Formålet som anker

§ 2 er partiets formålsparagraf og det strukturelle ankeret mot formålsdrift. Formuleringen her bestemmer grensene for hva partiet kan foreta seg, og danner grunnlaget for Rådets vurdering av sabotasje gjennom henvisningen til "partiets verdimessige fundament".

Fundamentet skal forstås som samlet uttrykk for partiets verdier, politiske ideologi og praksis slik det er formulert gjennom partiets historie. Ved vurdering av om et tiltak strider mot formålet, skal Rådet foreta en helhetsvurdering av om tiltaket beveger partiet bort fra kjernen i fundamentet.

Etter klausulen om forsterket endringsvern krever endring av § 2 både 3/4 flertall over to ordinære årsmøter og Rådets godkjenning. Rådet skal ikke overprøve årsmøtets politiske skjønn, men vurdere om endringen representerer formålsdrift.

Formålsdrift betyr «gradvis avvik fra det opprinnelige formålet». Den nærmere drøftingen av hvordan Rådet skiller mellom legitim utvikling og sabotasje, herunder skillet mellom materiell og organisatorisk sabotasje, finnes i merknadene til § 12.

Merknad til tilføyselen til § 2 – om styringsformen

Det andre avsnittet i § 2 fastslår at Generasjonspartiet praktiserer direkte demokrati kombinert med en rådsfunksjon. Dette er ikke et tilfeldig organisasjonsvalg, men en konstitutiv del av partiets karakter. Bestemmelsen skal forstås både som beskrivelse av hvordan partiet faktisk styres og som en forpliktelse som ikke kan settes til side uten å endre selve formålsparagrafen.

Hvorfor direkte demokrati

Direkte demokrati betyr at medlemmene har direkte stemmerett på årsmøter, uten mellomledd av delegater eller representanter. Hvert medlem som oppfyller vilkårene, har én stemme. Dette er konsistent med partiets politiske hovedsak: at folket skal ha reell innflytelse, ikke bare gjennom valgte representanter, men direkte. Et parti som forfekter direkte demokrati for samfunnet, må praktisere det på sin egen organisasjon. Dette er ikke bare en teknisk styringsform, det er partiets verdimessige selvbilde i praksis.

Hvorfor rådsfunksjonen Stor demokratisk åpenhet må balanseres med strukturelle vern. Når mange slipper til, må noe samtidig stabilisere. Uten en slik balanse kan partiet i prinsippet styres bort fra sitt formål av et kortsiktig flertall, en organisert gruppe medlemmer som søker å overta partiet, eller av en strøm av nye stemmer i en spesifikk situasjon.

Rådsfunksjonen er svaret på dette. Rådet er ikke en politisk overdomstol, og det skal ikke overprøve årsmøtets ordinære politiske skjønn. Men det fungerer som vokter av partiets verdimessige fundament i de situasjonene hvor selve fundamentet kan være under press. Dette skjer gjennom kontinuiteten i rådets sammensetning, gjennom dets særlige myndighet ved klausulen om forsterket endringsvern, og gjennom dets prosesstilsyn med sentrale deler av partiets virksomhet. Den nærmere beskrivelsen av rådets oppgaver og grenser fremgår av §§ 9, 12 og 13 og merknadene til disse.

Avveiningen mellom åpenhet og stabilitet

Et politisk parti som vil leve over generasjoner, må kunne romme to hensyn samtidig. Det første er åpenhet og demokratisk legitimitet i øyeblikket – hver tids medlemmer skal ha reell innflytelse over partiets retning. Det andre er kontinuitet og verdiforankring over tid – partiet skal ikke være et annet parti om femti år enn det er i dag, med mindre dette er en bevisst og fullt forankret endring.

Disse to hensynene er ikke motsetninger, men forutsetninger for hverandre. Demokrati uten kontinuitet kan ende i drift bort fra eget formål. Kontinuitet uten demokrati kan ende i stagnasjon eller eliteforankring. Generasjonspartiets styringsform er bygget for å holde begge sider åpne samtidig: medlemmene har den løpende makten, mens rådet vokter de strukturelle rammene som beskytter partiet mot å miste seg selv.

Forholdet til partiets navn

Det er ingen tilfeldighet at dette er nedfelt i et parti som kaller seg Generasjonspartiet. Et parti som tar et hundreårsperspektiv som etisk forpliktelse, må ha et organisatorisk vern som tåler hundre år. Den løpende demokratiske retten tilhører hver tids medlemmer. Den verdimesige kjernen tilhører alle generasjoner – også dem som ennå ikke er medlemmer, og dem som har vært det. Veien til direkte demokrati er ikke anarkistisk, men med tydelig rammer og grenser som gjør direkte demokratiet funksjonelt og slagskraftig.

Merknader til § 4 – Om disiplinærsaker

Forholdet til prosessbeskrivelsen

Prosessbeskrivelsen for disiplinærsaker regulerer saksbehandlingen i detalj. Vedtektenes bestemmelse setter rammene og låser tre minimumsgarantier: kontradiksjon, skriftlig begrunnet vedtak og Rådets prosessstilsyn. Disse kan ikke fjernes ved enkle endringer av prosessbeskrivelsen.

Prosessbeskrivelsen kan utvides og tilpasses av sentralstyret. Det kan også innføres flere rettssikkerhetsgarantier enn minimumsnivået. Det som ikke kan skje, er å svekke garantiene under minimumsnivået.

Medlemmer som tar ulovlig opptak av møter og deler med andre eller sender til media eller medlemmer som grovt misbruker varslingsinstituttet, vil utløse suspensjon for å stanse partiskadelig aktivitet.

Endelighet og sabotasjeklage

Eksklusjonsvedtak er endelige i den forstand at det ikke finnes ordinær realitetsklage. Rådet blir ikke automatisk andreinstans. Dette er bevisst: Hvis Rådet skulle behandle hver eneste eksklusjonssak substansielt, ville det bli en alternativ beslutningstaker og miste sin særegne rolle som verdvokter.

Ved mistanke om at eksklusjonen er del av sabotasje (for eksempel politisk motivert utrensning av lojale medlemmer), gjelder klageadgangen i § 12. Terskelen er mistanke om sabotasje – ikke alminnelig uenighet i vedtaket. Klagen kan fremsettes av styremedlemmer, eller av andre med rettslig interesse.

Denne ordningen balanserer styrets operative myndighet mot individuell rettssikkerhet og strukturell sabotasjebeskyttelse.

Hastesuspensjon

Hastesuspensjonshjemmelen er kraftig og bør brukes restriktivt. Terskelen «konkret trussel mot partiets drift» forutsetter dokumenterbare forhold, ikke mistanke eller politisk uenighet. Fremlegging for rådet er obligatorisk. Dette gir Rådet mulighet til prosesstilsyn også ved hastetiltak, og fanger opp eventuelt misbruk tidlig.

Habilitet styre/råd

Habilitetsregelen i siste avsnitt er nødvendig fordi styremedlemmer og rådsmedlemmer kan overlappe personelt. For at Rådets prosesstilsyn skal være reelt, kan ikke samme person sitte på begge sider av tilsynet.

Inhabilitet er avgrenset til den konkrete disiplinærsaken. Person som er styremedlem og rådsmedlem, er fortsatt rådsmedlem i alle andre saker rådet behandler.

Merknader til § 4 – Beskyttelse av rådsmedlemmer

Strukturell beskyttelse

Bestemmelsen er ikke privilegering av rådsmedlemmer som personer, men strukturell beskyttelse av rådsfunksjonen. Uten den kan et korrump styreflertall bruke eksklusjonshjemmelen til å fjerne rådsmedlemmer før årsmøtet får reagert.

Dette er den ene situasjonen der Rådet har substantiv myndighet i disiplinærsaker, som unntak fra hovedmodellen der Rådet bare fører prosesstilsyn. Unntaket er rettferdiggjort av at det er selve Rådet som er gjenstand for angrepet.

Merknader til § 5 – karenstid

Gradert karenstid

Seks måneders medlemsskap for stemmerett er et absolutt bindende krav. Tolv måneder for sentralstyrevalgbarhet, 24 for styreleder/partileder/nestleder er veiledende. Graderingen reflekterer ulikt strukturelt ansvar for ulike roller, samt vern mot strategisk innmelding.

Karenstid virker sammen med eksklusjonshjemmelen. Mens eksklusjon krever bevisbyrde på sabotasjeintensjon per person, virker karenstid som filter uten bevisbyrde. Særlig viktig mot masseinnmelding før årsmøte.

Dispensasjonsadgangen med enstemmighet i Rådet er høy terskel som sikrer fleksibilitet uten strategisk misbruk.

Merknader til § 6 – dagsordensutvidelse

Lex specialis-kodifisering

Presiseringen kodifiserer hvordan innskrenkende tolkning allerede skal virke: Saker med egne prosedyrekrav kan ikke bringes inn via 3/4-regelen. Men eksplisitt tekst fjerner politisk angrepsflate i selve møtet og fanger sakstyper som ikke har egne spesialregler.

Listen er utformet slik at de kritiske beslutningstypene er skjermet, mens ordinære saker fortsatt kan utvides med 3/4-flertall.

To organer, to roller

§ 6 fastslår at årsmøtet er partiets øverste myndighet. Dette gjelder ubetinget for det demokratiske flertallets løpende avgjørelser om partiets virksomhet, politikk, prioriteringer, økonomi og styre.

Ingen andre organer i partiet kan overprøve årsmøtets vilje på disse områdene. Samtidig regulerer vedtektene noen særlige områder hvor Rådet er tillagt myndighet som virker som strukturell skranke for årsmøtet. Dette gjelder:

- Godkjenning av endringer omfattet av klausulen om forsterket endringsvern, jf. § 12
- Sabotasjevurdering ved klage på vedtektsendring, styresammensetning eller andre avgjørelser, jf. § 12
- Prosesstilsyn med disiplinærsaker, jf. § 4
- Vurdering ved oppløsning under sabotasjeklage, jf. § 12
- Forslag til styresammensetning, jf. § 9

Hvorfor dobbel struktur

Modellen er bevisst og bygger på en grunnleggende avveining: Et demokratisk flertall i et gitt øyeblikk er en sterk legitimitetskilde, men det er ikke ufeilbarlig over tid. Vi har ved flere anledninger opplevd årsmøter med lav deltagelse selv om vi relativt til deltagelsen har høyt medlemstall. Et flertall kan være resultat av kortsiktig stemning, av strategisk innmelding, eller av et angrep mot partiets fundament. Rådet er konstruert som langsiktig motvekt, ikke for å overstyre årsmøtet i ordinære saker, men for å beskytte partiets verdimeslige fundament mot kortsiktige flertall som kan føre partiet vekk fra det det er ment å være.

Dette er samme prinsipp som ligger bak grunnlovsværn i konstitusjonelle demokratier: at noen verdier og strukturer skal være vanskeligere å endre enn ordinær politikk, fordi de utgjør rammen rundt hele systemet.

§ 6 sier at årsmøtet er partiets høyeste myndighet. Formuleringen videreføres uendret. «Høyeste myndighet» betyr at årsmøtet er øverste organ i partiets interne hierarki: det velger og kan avsette de øvrige organene, og kan instruere og omgjøre deres beslutninger der vedtektene ikke legger kompetansen til et annet organ. Årsmøtet utøver denne myndigheten innenfor rammene av gjeldende rett, partiets vedtekter og de endringsprosedyrene vedtektene selv fastsetter. Rådets kompetanse gjelder kun det området vedtektene uttrykkelig definerer, og innebærer ingen alminnelig overprøvingsrett overfor årsmøtet.

Den som leser § 6 alene, kan oppleve formuleringen som noe forenklet i lys av Rådets eksistens. Det er bevisst da § 6 uttrykker hovedregelen, og hovedregelen er sann i de aller fleste tilfeller. Unntakene står hovedsakelig i §§ 4, 9, 12 og 13, og er omtalt i forarbeidene til disse paragrafene.

Rådet skal ikke utvide sin egen myndighet utover det vedtektene presist regulerer. Tolkningstvil løses ved tilbakeholdenhet, ikke ved utvidelse.

Merknader til § 8 – ekstraordinært årsmøte

To innkallingskanaler

Rådsinitiert hjemmel er sikkerhetsventiler mot uvirksomt eller kompromittert styre. Innkallingsrett sikrer at systemet ikke kan blokkeres ved styrets passivitet. Se § 13 for utbrodering om Rådets beslutningsregler.

Merknader til § 9 – Sentralstyret

Habilitetsregelens praktiske anvendelse

Habilitetsregelen rammer den inhabile, ikke ansettelsen som sådan. En ansettelse kan være helt legitim selv om enkelte styremedlemmer er inhabile, så lenge de inhabile ikke deltar i behandling eller beslutning, og prosessen ellers er ryddig.

En modell for ansettelse hvor styremedlemmer kan være berørt, er tonivåhåndtering: stillingen som sådan vedtas av årsmøtet eller ved et bredere organ, og selve ansettelsen behandles av styret eller Rådet med de habile medlemmer. Dette sikrer både demokratisk forankring av at stillingen skal finnes, og uavhengig vurdering av hvem som skal ansettes.

Merknader til § 10 – signaturrett

Topersonsprinsippets rekkevidde

Hovedregelen gir styreleder operativ handlefrihet for ordinære driftsdisposisjoner med delegasjonsmyndighet. Dette dekker det store flertallet av løpende disposisjoner et parti faktisk gjør: abonnementer, regninger, utstyr og leverandøravtaler.

De fem bokstavene definerer unntakene: de disposisjonene som kan ha varig eller vesentlig betydning for partiets struktur, identitet eller handleevne.

Beløpsgrensen på kr 100 000 med deldisposisjonsregel hindrer omgåelse gjennom oppsplitting.

Virkning av brudd (uten bindende virkning med mulighet for ratifisering) er fleksibel – den gir styret mulighet til å akseptere i etterkant der det er legitimt, men uten at enkeltpersoner kan skape bindinger alene.

Merknader til ny § 11 om kritiske ressurser

Prinsipp og detaljregulering

Vedtektsbestemmelsen fastslår prinsippet om minst to personer med administrativ tilgang. Detaljreguleringen – passordhåndtering, backup, overføringsprosedyrer – legges til styreinstruks, som styret vedtar og oppdaterer.

Bestemmelsen adresserer rent praktisk eksklusiv tilgang som ikke fanges av signaturregler eller eksklusjonshjemmel.

Merknader til § 12 – Endringsvern-klausulen

Prinsipp og rekkevidde

Endringsvern-klausulen beskytter vedtektenes kjerne – formål, Rådet, oppløsning, endringsterskel – mot at endringsterskelen først senkes og deretter brukes til å uthule kjernen.

Rådets godkjenning er avgrenset: Nektelse kan bare skje der endringen truer fundamentet eller beskyttelsesarkitekturen, ikke på politiske grunner. Kravet om skriftlig begrunnelse disiplinere Rådets skjønn.

Andre vedtektsendringer (de fleste endringer) er ikke underlagt endringsvern-klausulen og følger ordinær 3/4-prosedyre.

Sabotasjevurderingen – materiell og organisatorisk

Skillet mellom legitim utvikling og sabotasje kan i flere tilfeller være vanskelig å vurdere. Sabotasje kan ha flere former, og de krever ulik vurdering.

1) Materiell sabotasje gjennom formålsdrift:

Den ene formen er endringer som beveger partiet bort fra fundamentets kjerne. Et levende parti må kunne utvikle seg, anvende fundamentet på nye samfunnsforhold, og fornye sine politiske svar. Slik utvikling er ikke sabotasje, men en nødvendig anvendelse av et levende verdimesig fundament.

Formålsdrift foreligger når partiet faktisk beveger seg bort fra kjernen – ikke når det utvikler seg innenfor den. Ved tvil bør Rådet stille tre spørsmål:

Først, om kjernen og anvendelsen: Berører endringen prinsipper som er konstituerende for fundamentet, slik at partiet uten dem ville være et annet parti? Eller berører den anvendelser, virkemidler og konkrete saker som kan utvikles uten å forlate kjernen?

Dernest, om begrunnelsens forankring: Kan endringen begrunnes med henvisning til fundamentets egne verdier? Eller må begrunnelsen hentes utenfor fundamentet for eksempel fra ekstern taktikk, økonomisk press, personlige ambisjoner eller lignende?

Til sist, om prosessens åpenhet: Foreslås endringen åpent som en utvikling fundamentet kan måles mot? Eller skjer den gradvis, gjennom enkeltbeslutninger som hver for seg ikke fremstår som retningsendring?

I vurderingen av materiell sabotasje skal Rådet være tilbakeholden med å overprøve årsmøtets politiske skjønn. Rådet er ikke politisk overdomstol.

Tvil ved om en bestemmelse er «materielt identisk» avgjøres i favør av ny førstegangsbehandling

2) Organisatorisk sabotasje – strukturelle angrep

Den andre formen for sabotasje er handlinger eller endringer som angriper selve de mekanismene som beskytter fundamentet, uavhengig av om innholdet i endringen er politisk akseptabelt. Eksempler omfatter:

- a) Endringer som svekker eller fjerner Rådet, dets sammensetning eller dets myndighet
- b) Endringer som svekker eller fjerner klausulen om forsterket endringsvern
- c) Endringer i medlemskapsregler som åpner for masseinnmelding eller strategisk infiltrering
- d) Endringer i innkallings-, dagsordens- eller stemmeregler som svekker årsmøtets reelle forankring
- e) Endringer som fjerner karenstidsregler eller andre filtre mot kupp
- f) Endringer som fjerner kollektiv kontroll over signaturrett, kritiske ressurser eller økonomi
- g) Avhending eller overføring av medlemsregister, domener, varemerker eller bankforhold uten årsmøtets samtykke

Ved vurdering av organisatorisk sabotasje gjelder ikke samme tilbakeholdenhet som ved materiell sabotasje. En forsvarsmekanisme som lett kan demonteres, er ingen forsvarsmekanisme.

Rådet skal her vurdere om endringen strukturelt åpner for kupp eller maktforskyvning bort fra forankringsmekanismene, uavhengig av om de som fremmer endringen har dokumenterbart gode hensikter. Spørsmålet er ikke hva nåværende aktørers hensikter er, men om strukturen vil tåle fremtidige aktører som måtte ha andre hensikter. Forsvarsverdien av strukturelle beskyttelser ligger nettopp i at de ikke kan demonteres bort fra kuppforsøk i fremtiden.

Ved organisatorisk sabotasje skal tvilen komme fundamentets strukturelle vern til gode.

Sammenheng mellom de to formene for sabotasje

De to formene henger ofte sammen i praksis. Et reelt kuppforsøk vil typisk angripe forsvarsmekanismene først, for deretter å gjennomføre formålsdrift. Det er ikke tilfeldig at strukturelle endringer ofte foreslås før innholdsmessige – det er det rasjonelle mønsteret for å lykkes med formålsdrift uten motstand. Rådet skal være særlig oppmerksom på sekvenser av endringer som hver for seg kan virke akseptable, men som samlet utgjør et angrep på partiets forsvarsverk.

Andre former for sabotasje som ikke er nevnt kan også være omfattet, dette er ikke uttømmende, men ment å belyse hva som typisk vil inngå som sabotasje og hvordan Rådet kan gå frem i sin vurdering.

Merknader til ny § 13 – Rådsbestemmelsen

Rådets karakter

Den nye bestemmelsen samler det som tidligere var spredt i §§ 9 og 11. Rådet er en særlig type organ: ikke styringsstruktur i ordinær forstand, men verdivokter. Myndigheten er smal (begrenset til vedtektsbestemte oppgaver) men dyp (kan stoppe vedtak som ellers ville vært gyldige).

At Rådets medlemmer er stifterne av fundamentet, er grunnleggende for legitimitet. Stifterne har autoritet til å vurdere fundamentet fordi de formulerte det. Når stifterne ikke lenger kan fungere, overtar langvarig medlemskap og arbeid i partiet som nærmeste tilnærming.

Stifterne av det verdimesige fundamentet er henholdsvis Gyda Oddekalv, Frank Bruland, Beate Løken og Karstein Birkeland.

Supplering

Supplering adresserer det strukturelle problemet med et lukket råd bundet til stifterlivet. Enstemmighet, fem års karenstid og forankringskrav hindrer strategisk misbruk. Et enkelt rådsmedlem kan blokkere supplering, noe som sikrer mot infiltrering.

Rådet kan totalt ha 7 medlemmer.

Arbeidsordning og minimumsgarantier

Punkt 5 delegerer detaljregulering til Rådet selv, men låser to kritiske minimumsgarantier på vedtektsnivå: skriftlig begrunnelse og protokolltilgang. Disse er legitimasjonsgrunnlaget for Rådets autoritet.

Rådets arbeidsordning utfyller bestemmelsen. Arbeidsordningen kan endres av Rådet selv etter behov, men kan ikke krenke minimumsgarantiene.

Rådets tre hovedfunksjoner – klagesak ved sabotasje (§ 12), prosessstilsyn med disiplinærsaker (§ 4), og godkjenning av endringer i endringsvernet (§ 12) – er ulike og krever ulike arbeidsform. Arbeidsordningen skiller mellom dem.

Rådets sammensetning og familierelasjoner

Rådet består i dag av Gyda Oddekalv, Frank Bruland, Karstein Birkeland og Beate Løken.

Det er et forhold som bør være kjent og åpent omtalt: Beate Løken er mor til Gyda Oddekalv. Dette er ikke et problem som sådan – familierelasjoner i mindre politiske bevegelser er hverken uvanlig eller uforenlig med Rådets rolle. Men det er et forhold som bør være transparent fra starten.

Åpenhet om slike relasjoner er viktig av to grunner. For det første gir det medlemmer og utenforstående mulighet til å danne seg et informert bilde av Rådets sammensetning. For det andre tar det kraften ut av eventuelle senere angrep som ellers kunne fremstille relasjonen som "skjult". Ved å opplyse om forholdet i vedtekts forarbeidene, blir det en offentlig og ukontroversiell del av partiets historie.

Habilitetsbestemmelsen i rådsbestemmelsen punkt 4 er utformet med denne relasjonen i tankene. Den graderte utformingen – der pårørende-inhabilitet gjelder i klagesaker og prosessstilsyn, men ikke i ordinær strategisk virksomhet – gir Rådet praktisk handlingsrom uten å ofre rettssikkerhet i de sakene der upartiskhet er kritisk.

Transparens som strukturell beskyttelse

Rådsbestemmelsen introduserer transparens-krav som supplement til de materielle habilitetsreglene. Logikken er at transparens virker preventivt: Forhold som er synlige, blir i mindre grad problematiske, fordi de er gjenstand for løpende vurdering av medlemmer og utenforstående.

De fire elementene har ulike funksjon. Egenerklæringen (bokstav a) er etablert praksis iblant annet styrerom og offentlig forvaltning, og gjør det mulig å vurdere mulige interessekonflikter proaktivt. 30-dagers varsel ved supplerings (bokstav b) hindrer at Rådet

kan fylle opp seg selv med likesinnede uten at medlemmene får uttrykt syn. Årsrapport (bokstav c) gir samlet oversikt over Rådets virksomhet. Åpenhet om slektskap (bokstav d) er en bevisst kodifisering av prinsippet om at familierelasjoner ikke er problematiske, men skjuling av dem er.

Det understrekes at transparensreglene ikke er et uttrykk for mistillit til nåværende rådsmedlemmer. De er en strukturell mekanisme som skal virke uavhengig av hvem som sitter i Rådet over tid. Tilliten til dagens stifterråd bygger på personlig kjennskap og historisk forankring. Men Rådet skal bestå utover stifterne, og da må transparens være strukturelt innebygget – ikke avhengig av enkeltpersoners velvilje.

Fallback

Fallback aktiveres i to situasjoner: Rådets bortfall og samlet inhabilitet. Skillet er viktig: Fallback ved bortfall overtar alle rådsfunksjoner; fallback ved inhabilitet overtar bare den konkrete saken.

Revisorbekreftelse av medlemsansiennitet lukker åpenbar manipulasjonsvei.

Merknad til § 14 Forarbeider

Bestemmelsens karakter

§ Forarbeider innfører en tolkningsmetode i partiets vedtekter etter modell fra norsk juridisk metode. Bestemmelsen er ikke selv en materiell regel om partiets virksomhet, men en regel om hvordan partiets øvrige vedtekter skal forstås og anvendes. Den hører dermed sammen med § 12 (Vedtektsendring) blant bestemmelsene som regulerer vedtektenes egen funksjon som rettskilde.

Bestemmelsen er bevisst formulert kort. Den fastsetter prinsippet, presiserer hva som regnes som forarbeider, og regulerer overgangen ved innføringen. Detaljer om hvordan forarbeider skal utformes, hvilket detaljnivå de skal ha eller hvordan de skal struktureres, er ikke regulert. Dette er bevisst – formen kan utvikle seg over tid, slik norsk forarbeidstradisjon også har gjort.

Forholdet til norsk rettstradisjon

Henvisningen til "modell fra norske forarbeider og deres rettslige status i Norge" er ikke litterær. Den er en eksplisitt tolkningsanvisning til Rådet, sentralstyret, domstoler og andre som anvender vedtektene: når innholdet av begrepet "forarbeider" er uklart, skal det forstås slik forarbeider forstås i norsk rett.

Dette gir flere konkrete tolkningssignaler. Forarbeider tillegges størst vekt der vedteksttekst er uklar eller anvendes på nye forhold. Forarbeider kan ikke brukes til å fastslå noe i strid med klar vedtekts tekst. Eldre forarbeider kan tillegges mindre vekt enn nyere der disse motsier hverandre. Forarbeider kan presisere, ikke utvide, det vedtekts teksten åpner for.

Henvisningen tar også høyde for at norsk forarbeidstradisjon utvikler seg. Bestemmelsen binder ikke partiet til forarbeidstradisjonen slik den fremstår i 2026, men til "deres rettslige status i Norge" som rettslig institusjon. Endrer norsk rett denne statusen, vil endringen i utgangspunktet også påvirke hvordan partiets forarbeider skal forstås.

Hvem skal tillegge forarbeidene vekt

Bestemmelsen lister fire kategorier: Rådet, sentralstyret, domstoler og "andre som anvender vedtektene". De tre første er presise. Den fjerde dekker fylkeslag og lokallag, kontrollkomiteer, varslingsmottakere, fremtidige rådsorganer i nye former, og enkeltmedlemmer som forsøker å forstå sine rettigheter.

Listen er ikke uttømmende. Det avgjørende er at den som anvender vedtektene, plikter å hensynta forarbeidene. Plikten påhviler enhver som tar i bruk vedtekts teksten i en konkret situasjon.

Inkluderingen av "domstoler" er en bevisst signaleffekt. Skulle partiets vedtekter komme til behandling i norsk domstol – ved tvist om medlemskap, eksklusjon, økonomiske disposisjoner, vedtaksgyldighet eller annet – vil domstolen møte en eksplisitt anvisning om å behandle disse dokumentene som forarbeider. Det reduserer risikoen for at forarbeidsdokumentene blir behandlet som "vanlige partidokumenter" uten tolkningsmessig vekt.

Hva som regnes som forarbeider

Andre avsnitt definerer kildebegrepet snevert. To kumulative vilkår: dokumentet må være *merket som forarbeider*, og det må være *fremlagt for årsmøtet sammen med innkalling og saksdokumenter*.

Merkekravet er praktisk. Det betyr at forarbeidsdokumenter skal være tydelig identifisert som forarbeider, slik at det ikke oppstår tvil om hvilke dokumenter som har autoritativ status og hvilke som er ordinære partidokumenter. Ordinære styredokumenter, konsultasjonsnotater, høringsinnspill, debattinnlegg og lignende er ikke forarbeider.

Fremleggelseskravet binder forarbeidsstatusen til årsmøtebehandlingen. Et dokument som ikke er sendt medlemmene sammen med innkallingen, eller som er distribuert først etter årsmøtet, er ikke forarbeider. Dette sikrer at medlemmene har hatt mulighet til å lese og vurdere forarbeidene før vedtaket fattes og dermed at forarbeidene faktisk er en del av det som blir vedtatt.

Vedtatte protokoller, debattinnlegg under selve årsmøtet og senere kommentarer fra deltakere har ikke forarbeidsstatus, selv om de kan ha annen kildeverdi.

Overgangsbestemmelsen

Tredje avsnitt løser et spørsmål som ellers ville oppstått: dagens vedtekter er vedtatt uten forarbeider. Skal de da være uten autoritativ tolkningsveiledning fremover? Svaret bestemmelsen gir er nei. Ved å fastslå at dokumentet "Forarbeider til vedtektene" som behandles på samme årsmøte, utgjør forarbeider til hele vedtekts teksten slik den fremstår etter årsmøtets behandling, sikres tolkningsveiledning fra og med vedtaket.

Dette omfatter også bestemmelser som ikke endres på dette årsmøtet, men som forarbeidsdokumentet inneholder merknader til – særlig § 2 (Formål) og § 15 (Oppløsning).

Disse to bestemmelsene er omfattet av endringsvern-klausulen i § 12 og er strukturelt mest kritiske for partiets identitet og fortsatte eksistens. At de får forarbeider på samme årsmøte som forarbeidsinstitusjonen innføres, er en bevisst del av reformen.

Siste setning i avsnittet låser fremtidig praksis: heretter kan forarbeider bare etableres i forbindelse med årsmøtets vedtak om nye vedtektsbestemmelser eller endring av vedtektsbestemmelser. Etter denne dagen vil ingen kunne lage "nye forarbeider" til en eksisterende bestemmelse uten samtidig å fremme et forslag om vedtektsendring. Det betyr at presisering av tolkning fremover må skje gjennom den ordinære vedtektsendringsprosedyren – med 3/4-flertall, og med Rådets godkjenning der endringsvern-klausulen kommer til anvendelse og da over to ordinære årsmøtet.

Den asymmetrien som overgangsbestemmelsen utgjør – at man én gang gjør noe man ikke kan gjøre senere – er ikke en svakhet. Den er en anerkjennelse av at en institusjon må etableres før den kan brukes etter sine egne regler. Tilsvarende har Stortinget vedtatt mange lover som senere er blitt utgangspunkt for forarbeidstradisjon, uten at den enkelte loven hadde forarbeider av moderne snitt da den først ble vedtatt.

Hva forarbeider ikke kan

Bestemmelsen sier ikke eksplisitt hva forarbeider *ikke* kan. Det er fordi henvisningen til norsk rettstradisjon allerede gir svaret. Forarbeider kan ikke endre vedtekts tekst. Forarbeider kan ikke fastslå løsninger som strider mot vedtekts tekst. Forarbeider kan

ikke skape nye plikter eller rettigheter som ikke har grunnlag i vedtekts tekst. Forarbeider er tolkningshjelp innenfor det vedtektene faktisk åpner for.

Den som vil endre innholdet i en vedtektsbestemmelse, må endre teksten – ikke skrive nye forarbeider. Etter denne paragrafens innføring er det ikke engang teknisk mulig å skrive selvstendige forarbeider uten samtidig å endre tekst, fordi forarbeider per definisjon må fremlegges sammen med en vedtekts sak.

Forholdet til endringsvern-klausulen

§ 14 Forarbeider er ikke i seg selv omfattet av endringsvern-klausulen i § 12. Det betyr at endringer i denne bestemmelsen i utgangspunktet kan skje med ordinær 3/4-prosedyre, uten Rådets særskilte godkjenning.

Dette er bevisst. Tolkningsmetoden er ikke selv del av partiets verdimessige fundament – den er et verktøy for å beskytte fundamentet. Hvis partiet senere finner at norsk forarbeidstradisjon ikke lenger er den beste modellen, eller at andre tolkningsmekanismer er bedre tilpasset partiets behov, skal denne endringen ikke møte den høyeste endringsterskelen.

Det praktiske vernet ligger likevel høyt. 3/4-flertall på årsmøte er en betydelig terskel, og enhver endring av forarbeidsbestemmelsen som søkte å undergrave dens hovedformål, ville kunne klages inn etter den eksisterende sabotasjeklageadgangen i § 12.

Merknader til § 15 – oppløsning

Eksisterende oppløsningsvern

Gjeldende § 15 viderefører regelen om at oppløsning kan nektes ved klar sabotasje, se § 13.

Logikken er at selv et 3/4-flertall ikke skal kunne oppløse partiet dersom det er sabotasje. Regelen om at medlemmer som vil opprettholde partiet har forrang, er ekstraordinær og viktig.

Merknader til § 16 – taushetsklausul og varsling

Taushetsplikstens omfang

«Absolutt» skal ikke tolkes som at plikten gjelder uten unntak, men uten skjønnsmessig slingeringsmonn for den enkelte. Unntak følger av lovgivning (varslingsretter, vitneplikt) og av vedtektenes varslingsbestemmelse.

Varslingsrett

Varslingsbestemmelsen hindrer at taushetsplikten misbrukes som skjold mot rettmessig avdekking av ulovlige forhold. Gjengjeldelse mot varsler er selvstendig grunnlag for eksklusjon av den som utøver gjengjeldelse.

Varslingsinstituttet skal ikke misbrukes. Medlemmer som misbruker dette ved å eksempelvis «varsle» om avgjørelser og forhold som ligger innenfor vedkommende styre/styremedlems

beslutningskompetanse vil ikke bli hørt, og vil føre til opprettelse av disiplinærsak da dette vitner om lav forståelse av organisasjonsdrift og i verste fall sabotasje.

Medlemmer som bruker konstruerte «varsler» for å omgå partiets ordinære prosesser, eller som sender slike direkte til media uten forutgående intern behandling der dette rimeligvis kunne skjedd, anses å ha handlet i strid med medlemsplikten og kan ekskluderes etter ordinær prosedyre. Slik atferd vil normalt kvalifisere til eksklusjon.

Merknader til § 18 – teknologi-nøytralitet

Teknologi-nøytralitet

Den reviderte § 18 løser partiet fra binding til én leverandør. Valg av plattform flyttes til styret som operativt spørsmål.

Sikkerhetsklausulen om at plattformer ikke kan brukes til å omgå vedtektenes prosedyrekrav, er avgjørende. Digitale plattformer skal supplere, ikke erstatte, de formelle organene og prosedyrekravene i partiet.

Merknad til gammel paragraf Om beslutningsprosesser

Det ble vedtatt på ordinært nasjonalt årsmøtet 2026, å flytte gammel § 14 om beslutningsprosesser og møtestruktur inn i forarbeidene, da dette bør være veiledende, ikke pålagt.

Vi ønsker å ha en forskningsbasert møtestruktur og kultur fordi forskning viser at vi mennesker påvirkes av alt og dermed også av ting som ikke burde ha noe å si på våre beslutninger. For å minimere det som av forskning kalles støy og bekreftelsesbias kan følgende struktur benyttes for møter der saker skal diskuteres/avveies.

1. Egen møteleder som ikke selv deltar i nyanseringen. Det skal ideelt sett være en som ikke har stor egeninteresse av den aktuelle saken.
2. Når man mottar innkalling til møter, skal det sendes e-post til oppgitt møteleder med hva den enkelte mener bør bli beslutning i sakene.
3. Hensikten er å innhente meninger før påvirkning forekommer.
4. Hensikten er å motvirke konformitet (Vår menneskelige tendens til å være enig selv når vi er uenig, og å holde tilbake våre meninger eller informasjon som egentlig kan være essensiell for beslutningsprosessen).
5. Alle skal si noe i møtet.
6. Hensikten er her å motvirke konformitet.
7. Hensikten er at alle deler informasjon, forskning viser at mange holder tilbake informasjon og meninger. Dette skjer ofte fordi man lurer på om man har forstått problemstillingen riktig, at man tenker at gruppen allerede har bestemt seg eller at man tenker at løsningen/forslaget en har ikke er «smart» nok.
8. Vi har konklusjonsforbud i møter som er satt for å finne løsninger.
9. Hensikten er at man skal klare å ha en bred og stor diskusjon. Forskning viser at ved å konkludere innledningsvis skaper man en forankring og da vil beslutningen alltid nærme seg denne forankringen mer enn dersom man ikke hadde en slik forankring. Derfor er det essensielt å ha en åpen diskusjon som søker å finne for og mot argumenter.

10. Forskning viser også at vi bør søke å tenke omvendt av hva vi ønsker, for å virkelig klare å se saken fra flere perspektiver. Derfor skal vi alltid teste oss selv og spørre oss om det motsatte. Eksempel: Dersom vi tenker vi ikke ønsker EU medlemskap, skal vi søke å finne alle grunner for at vi bør bli EU medlem. Dette skaper en nyansert diskusjon og gir bedre beslutningsprosesser.
11. Avstemninger der det er behov, og bruk av anonyme avstemninger der det er sensitive temaer. Er det et møte uten beslutningsmyndighet skal innspill sendes til det styret som skal fatte beslutningen.

Avsluttende bemerkninger

Dette dokumentet er utformet med prinsipiell enkelhet. Vedtektene skal være så korte og klare at et medlem kan lese dem uten å møte uklarhet eller unødvendig kompleksitet. De operative detaljene er flyttet til prosessbeskrivelsen for disiplinærsaker, styreinstrukser, og Rådets arbeidsordning.